

Тема 4

УХИЛЕННЯ ВІД ПОДАТКІВ І ПЕРЕКЛАДАННЯ ПОДАТКІВ

Мета: вивчення економічної сутності ухилення від податків, податкової оптимізації, подвійного оподаткування і процедури перекладання податків.

План:

1. Економічна сутність ухилення від податків.
2. Форми та способи ухилення від податків.
3. Сутність податкової оптимізації.
4. Подвійне оподаткування та шляхи його усунення.
5. Процедура перекладання податків.

Повна чи часткова несплата податків може здійснюватись як легально, тобто з використанням особливостей чинного законодавства (*уникнення від податків*), так і нелегально (*ухилення від податків*), тобто з порушенням норм законодавства у сфері оподаткування.

Уникнення від податків (*податкова оптимізація*) – це повна чи часткова несплата податкових зобов'язань платниками податків законними методами (*легальним шляхом*), використовуючи податкові “лазівки” законодавства.

Ухилення від податків (*податкові делікти*) – це свідомі дії (*бездіяльність*) платників податків, спрямовані на повну чи часткову несплату податків з порушенням норм чинного законодавства. У даному випадку зниження податкових платежів відбувається за допомогою здійснення платниками податків *податкових правопорушень* або *злочинів*, тобто шляхом **прямого умисного** порушення податкового законодавства.

Відповідно до Кримінального кодексу України (ст. 212)

Ухилення від податків – це *умисне ухилення* від сплати податків, зборів (обов’язкових платежів), що входять в систему оподаткування, введених у встановленому законодавством порядку, вчинене службовою особою підприємства, установи, організації, незалежно від форми власності або особою, що займається підприємницькою діяльністю без створення юридичної особи чи будь-якою іншою особою, яка зобов’язана їх сплачувати, якщо ці діяння *призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів у значних, великих або особливо великих розмірах, карається штрафом від однієї тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.*

Економічний зміст ухилення від податків полягає у можливості чітко визначити обсяг втрати податків від рівня ухилення, тобто на скільки втратить бюджет податків у разі застосування платниками різних способів ухилення від податків.

Соціальні наслідки ухилення пов’язані з існуванням фіскального обміну “податки – блага” та полягають у покращенні чи погіршенні суспільного добробуту громадян у разі ухилення від податків.

1. Економічна сутність ухилення від податків

У зв'язку із прийняттям Закону України «Про Державний бюджет України на 2014 рік» та встановленням прожиткового мінімуму для працездатної особи на 2014 рік, кваліфікація відповідальності за ст. 212 Кримінального кодексу України станом на 2014 рік здійснюється наступним чином:

ГРН.	2011	2012	2013	2014	2015
Мінімальний прожитковий мінімум для працездатної особи (встановлюється ЗУ «Про державний бюджет України»)	941	1073	1147	1218	1378
Податкова соціальна пільга (50% розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи)	470,5 50%*941	536,5 50%*1 073	573,5 50%*1 147	609 50%*1 218	689 50%*1 378
Кваліфікація за ч. 1 ст. 212 ККУ (1000 * розмір податкової соціальної пільги)	470 500 1000*50%* 941	536 500 1000*50%* 1 073	573 500 1000*50%* 1 147	609 000 1000*50%* 1 218	689 000 1000*50%* 1 378
Кваліфікація за ч. 2 ст. 212 ККУ (3000 * розмір податкової соціальної пільги)	1 411 500 3000*50%* 941	1 609 500 3000*50%* 1 073	1 720 500 3000*50%* 1 147	1 827 000 3000*50%* 1 218	2 067 000 3000*50%* 1 378
Кваліфікація за ч. 3 ст. 212 ККУ (5000 * розмір податкової соціальної пільги)	2 352 500 5000*50%* 941	2 682 500 5000*50%* 1 073	2 867 500 5000*50%* 1 147	3 045 000 5000*50%* 1 218	3 445 000 5000*50%* 1 378

Ухилення від податків і перекладання податків

У першу чергу враховувалися кількісні рамки, передбачені в ст. 212 Кримінального кодексу України (надалі – «ККУ»), за яких може наставати кримінальна відповідальність за ухилення від сплати податків:

- Частина 1 ст. 212 ККУ передбачає кримінальну відповідальність за умисне ухилення від сплати податків, якщо відповідні діяння призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів **у значних розмірах** (*під значним розміром коштів слід розуміти суми податків, зборів і інших обов'язкових платежів, які в тисячу і більше разів перевищують установлений законодавством неоподатковуваний мінімум доходів громадян*).
- Частина 2 ст. 212 ККУ встановлює відповідальність за ті самі діяння, вчинені за попередньою змовою групою осіб, або якщо вони призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів **у великих розмірах** (*під великим розміром коштів слід розуміти суми податків, зборів і інших обов'язкових платежів, які в три тисячі і більше разів перевищують установлений законодавством неоподатковуваний мінімум доходів громадян*).
- Частина 3 ст. 212 передбачає відповідальність за діяння, передбачені частинами 1 або 2 цієї статті, вчинені особою, раніше судимою за ухилення від сплати податків, або якщо вони призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів **у особливо великих розмірах** (*під особливо великим розміром коштів слід розуміти суми податків, зборів і інших обов'язкових платежів, які в п'ять тисяч і більше разів перевищують установлений законодавством неоподатковуваний мінімум доходів громадян*).

Поняття ж *неоподатковуваний мінімум доходів* громадян розкривається в Податковому кодексі України. Так, відповідно до системного тлумачення пункту 5 підрозділу 1 Розділу XX, пункту 1 Розділу XIX, підпункту 169.1.1 пункту 169.1 статті 169 Податкового кодексу, до 31 грудня 2014 року неоподатковуваний мінімум доходів громадян (для цілей кваліфікації злочинів) дорівнюватиме 50 % розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи (у розрахунку на місяць), встановленому законом на 1 січня звітного податкового року.

1. Умисне ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), що входять в систему оподаткування, введених у встановленому законом порядку, вчинене службовою особою підприємства, установи, організації, незалежно від форми власності або особою, що займається підприємницькою діяльністю без створення юридичної особи чи будь-якою іншою особою, яка зобов'язана їх сплачувати, якщо ці діяння призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів у значних розмірах, -

карається штрафом від однієї тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

2. Ті самі діяння, вчинені за попередньою змовою групою осіб, або якщо вони призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів у великих розмірах, -

караються штрафом від двох тисяч до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до п'яти років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

3. Діяння, передбачені частинами першою або другою цієї статті, вчинені особою, раніше судимою за ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), або якщо вони призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів в особливо великих розмірах, -

караються штрафом від п'ятнадцяти тисяч до двадцяти п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років з конфіскацією майна.

4. Особа, яка вчинила діяння, передбачені частинами першою, другою, або діяння, передбачені частиною третьою (якщо вони призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів в особливо великих розмірах) цієї статті, звільняється від кримінальної відповідальності, якщо вона до притягнення до кримінальної відповідальності сплатила податки, збори (обов'язкові платежі), а також відшкодувала шкоду, завдану державі їх несвоєчасною сплатою (фінансові санкції, пеня).

1. Умисне ухилення від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування чи страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, вчинене службовою особою підприємства, установи, організації незалежно від форми власності або особою, яка здійснює підприємницьку діяльність без створення юридичної особи, чи будь-якою іншою особою, яка зобов'язана його сплачувати, якщо таке діяння призвело до фактичного ненадходження до фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування коштів у значних розмірах, -

карається штрафом від п'ятисот до тисячі п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

2. Ті самі діяння, вчинені за попередньою змовою групою осіб, або якщо вони призвели до фактичного ненадходження до фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування коштів у великих розмірах, -

караються штрафом від тисячі п'ятисот до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до п'яти років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

3. Діяння, передбачені частинами першою або другою цієї статті, вчинені особою, раніше судимою за ухилення від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування чи страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, або якщо вони призвели до фактичного ненадходження до фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування коштів в особливо великих розмірах, -

караються штрафом від десяти тисяч до двадцяти п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років з конфіскацією майна.

Ухилення від податків і перекладання податків

Причини ухилення від податків

організаційно-управлінські

незадовільна організація податкового обліку у платників податків

некомпетентність органів державної влади та їх посадових осіб, що здійснюють організаційно-управлінські функції в сфері оподаткування

недостатній рівень юридичної та економічної підготовки працівників органів ФС

недосконалість обліку платників і податкового контролю в органах ФС

можливість створення фіктивних фірм через недосконалий порядок державної реєстрації

відсутність механізмів належної взаємодії банків та інших фінансових установ між собою та з правоохоронними органами

нормативно-правові

законодавча неврегульованість окремих питань у сфері оподаткування

нестабільність податкового законодавства

складність форм податкової звітності

відсутність чіткої визначеності відповідальності у сфері оподаткування

соціально-економічні

високі ставки податків

недостатність вільних грошових коштів, що призводить до неможливості вчасно і повно сплачувати податки

інфляційні процеси, криза неплатежів

скорочення обсягів виробництва, зниження платоспроможності населення

відсутність легальних можливостей забезпечення конкурентоспроможності окремих секторів економіки

морально-етичні

низький рівень податкової культури і податкової дисципліни

незадовільне ставлення до існуючої системи податків

корисність платників податків

втрата історичних традицій, моральних і етичних норм

низький рівень довіри населення до діючої влади щодо ефективного використання нею коштів, отриманих від податків

Загроза фінансовій безпеці держави

- зростання податкового тиску на легально працюючих платників податків, що підштовхує їх до переведення своєї діяльності у “тінь”
- зростання дисбалансу у розвитку різних секторів економіки, що може призвести до монополізації окремих галузей
- зниження конкурентоспроможності легальної економіки, оскільки платники податків, що ухиляються, мають реальні можливості знизити ціни за інших однакових умов, на відміну від легально працюючих

Можливості ухилення від різних видів податків

- при визначенні *суб'єкта податку* менша зацікавленість в ухиленні виникає в тому випадку, якщо платник податку і носій податку не співпадають
- при визначенні *ставок податку* складніше ухилитись від податків, ставки яких визначені у твердих сумах, а не у відсотках до вартісного обсягу; серед відсоткових ставок лідером щодо ухилення є податки з диференційованими ставками по різним групам товарів чи платникам, або прогресивними ставками в залежності від обсягу доходу
- при визначенні *бази оподаткування* у фізичному вимірі ухилитись досить важко; якщо ж база оподаткування визначається у вартісному вимірі, то чим складнішим є механізм розрахунку, тим легше ухилитись від цього податку

Шляхи мінімізації проблеми ухилення від податків

економічні заходи

- створення такої податкової системи, яка помірним рівнем оподаткування не зацікавлювала б більшість платників у зменшенні сплачуваних податків і взагалі ухиленні від податків

організаційні заходи

- створення компетентної податкової служби, а також ефективної системи адміністрування податків і податкового контролю

політичні заходи

- максимальна відкритість уряду щодо напрямів витрачання коштів платників податків

морально-етичні заходи

- виховання у платників податків патріотичних почуттів щодо почесного обов'язку сплачувати податки тощо

Форми ухилення від податків

нелегальна господарська діяльність (тіньова економіка)

заниження та приховування об'єктів, бази оподаткування і сум податків в межах легальної діяльності

фальсифікація податкового обліку і звітності

маскування діючих господарських операцій фіктивними

неумисні правопорушення і помилки

Способи ухилення від податків

нелегальна господарська діяльність

- здійснення фіктивної підприємницької діяльності суб'єктом господарювання
- ввезення і реалізація контрабандних та фальсифікованих товарів
- імітація зупинення діяльності або ліквідації підприємства
- здійснення діяльності, що підлягає ліцензуванню без відповідної ліцензії
- використання банківських рахунків, про які не повідомлено органи ФС
- створення непередбачених законодавством благодійних організацій та фондів
- підкуп чиновників для організації певного виду підприємницької діяльності

Ухилення від податків і перекладання податків

2. *Форми та способи ухилення від податків*

заниження та приховування об'єктів, бази оподаткування і сум податків

- приховування об'єктів оподаткування
- умисне неправильне обчислення бази оподаткування
- свідоме зниження законодавчо встановлених ставок податків
- свідоме заниження сум податків, що підлягають сплаті в бюджет
- нелегальне використання податкових пільг

фальсифікація податкового обліку і звітності

- ведення податкового обліку з порушенням чинного законодавства
- ведення подвійної бухгалтерії
- перекручування в обліковій документації
- неподання податкової звітності, або подання її з перекручуваннями
- фальсифікація та шахрайство з первинними документами
- використання в обліку підроблених документів
- “безфактурний продаж”, “фактура без продажу”
- передання в особисте користування активів з відображенням їх на позабалансових рахунках

Ухилення від податків і перекладання податків

маскування діючих господарських операцій фіктивними

- укладання фіктивних угод, переоформлення договорів купівлі-продажу та зміна їх змісту після виконання
- використання ланцюга третіх осіб, “підставних” фірм, “фірм-одноденок” або конвертаційних центрів
- відкриття поточних рахунків для здійснення розрахунків з бюджетом по податках у проблемних банках
- здійснення фінансових операцій із використанням рахунків інших підприємств за взаємною домовленістю
- зарахування частини виручки від реалізації продукції закордон на відкриті там особисті рахунки на підставі підроблених договорів, які після закінчення операції та під час надходження коштів на відкритий за кордоном рахунок знищуються
- приховування факту втрати підстав для отримання податкових пільг
- перерахування коштів або фіктивне передання в оренду основних засобів підприємствам, які користуються податковими пільгами
- маскування договорів купівлі-продажу договорами про надання поворотної фінансової допомоги

2. *Форми та способи ухилення від податків*

- “фіктивний експорт”
- використання незаконних способів розрахунків (“чорний бартер”, “чорний нал”)
- неоприбуткування готівкових коштів
- завищення фактичних витрат, що зменшують оподатковуваний прибуток підприємства
- формальне надання статусу учня, стажера основним працівникам підприємства з метою зниження середньооблікової чисельності працівників і можливості застосування спрощеної системи оподаткування
- формальне прийняття на роботу інвалідів, вагітних жінок з метою незаконного застосування податкових пільг з окремих податків
- оренда житлових приміщень для проживання працівників підприємства під виглядом оренди цих приміщень для виробничих цілей тощо

неумисні правопорушення і помилки

виникають внаслідок складності чинного законодавства, зміни податкових норм, необізнаності платників податків з причини недостатнього інформування та роз’яснення податковими органами тих чи інших норм законодавства тощо

Податкова оптимізація – це діяльність платників податків з розробки та практичного застосування методів і заходів, які дозволяють знизити податковий тягар, і спрямована на збільшення коштів, які залишаються в розпорядженні підприємства після сплати належних податків, та ефективного їх вкладення в подальший розвиток.

Мінімізація податків – це максимальне зменшення конкретних податків у межах певної господарської операції шляхом використання легальних схем з дотриманням чинного законодавства і враховуючи його недоліки.

Податкове планування включає розроблення податкової політики підприємства, методи податкового регулювання і внутрішнього податкового контролю, що застосовуються підприємством. До *інструментів податкового планування* належать: методи податкового бюджетування, використання податкових пільг та інших незаборонених законодавством способів мінімізації податків, реалізація податкової політики підприємства і організація ефективного податкового обліку.

Якщо **податкова оптимізація** – це мета корпоративного податкового менеджменту, то **податкове планування** – це комплекс методів, інструментів, за допомогою яких досягається його мета.

Способи податкової оптимізації в межах національного законодавства

- використання спеціальних економічних зон, територій пріоритетного розвитку і технологічних (наукових) парків**

**спеціальна
економічна зона**

частина території держави, на якій встановлюються і діють спеціальний правовий режим економічної діяльності та порядок застосування і дії законодавства

**територія
пріоритетного
розвитку**

територія, на якій склалися несприятливі соціально-економічні умови та на якій запроваджується спеціальний режим інвестиційної діяльності з метою створення нових робочих місць

**технологічний
парк**

юридична особа або група юридичних осіб, що діють відповідно до договору про спільну діяльність без створення юридичної особи та без об'єднання вкладів з метою створення організаційних засад виконання проектів технологічних парків з виробничого впровадження наукоємних розробок, високих технологій та забезпечення промислового випуску конкурентоспроможної на світовому ринку продукції

науковий парк

юридична особа, що створюється з ініціативи вищого навчального закладу та/або наукової установи шляхом об'єднання внесків засновників для організації, координації, контролю процесу розроблення і виконання проектів наукового парку

**Ухилення від податків і перекладання
податків**

3. Сутність податкової оптимізації

• застосування спеціальних податкових режимів

система заходів, що визначає особливий порядок оподаткування окремих категорій господарюючих суб'єктів

• делегування податкової відповідальності підприємству-сателіту

передача відповідальності за сплату всіх або деяких податків спеціально створеному дочірньому підприємству, діяльність якого покликана зменшити податкове навантаження на материнське підприємство

• використання податкових пільг

вилучення

пільги, які дають можливість звільнити від оподаткування окремі об'єкти оподаткування

знижки

пільги, які зменшують базу оподаткування

податковий кредит

зменшення суми податкового зобов'язання, що має бути сплачена до бюджету

податкові канікули

певний період, упродовж якого платник податків звільняється від сплати одного чи кількох податків

податкова амністія

скасування податкового боргу окремих платників податків та звільнення їх від штрафів з сум, які добровільно сплачуються до бюджету, а також з офіційно легалізованого доходу

податковий імунітет

звільнення від сплати податків окремих платників податків відповідно до національного чи міжнародного права

Ухилення від податків і перекладання податків

• використання податкових лазівок

зміщення доходу

переведення доходу під більш низьку граничну ставку податку за умов прогресивної системи оподаткування доходів

відкладання доходу

перенесення терміну визнання доходу і сплати податку, використовуючи можливості законодавства, або визнання доходів і витрат за принципом першої події

податковий арбітраж

передбачає оподаткування різних об'єктів оподаткування і платників податків за різними юридичними нормами

Способи податкової оптимізації в межах міжнародного бізнесу

Офшорна зона (від англійського *off shore* – “поза берегом”) – це невелика держава, острівна територія, що проводить політику залучення капіталу із-за кордону через створення на своїй території сприятливого валютно-фінансового та податкового режимів, високого рівня банківської та комерційної таємниці, лояльність державного регулювання.

Фактори, які стимулюють розвиток офшорного бізнесу в Україні

- ❑ високий податковий тягар на легальний бізнес, неефективність податкової і регуляторної політики держави
- ❑ несприятливий інвестиційний клімат в державі і потужні мотиви до експорту капіталу за кордон
- ❑ криміналізація економіки, корупційність чиновників тощо

Офшорні зони

Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 лютого 2011 р. № 143-р

- ❖ **Британські залежні території:** Острів Гернсі; Острів Джерсі; Острів Мен; Острів Ордерні;
- ❖ **Близький Схід:** Бахрейн;
- ❖ **Центральна Америка:** Беліз;
- ❖ **Європа:** Андорра; Гібралтар; Монако;
- ❖ **Карибський регіон:** Ангілья; Антигуа і Барбуда; Аруба; Багамські Острови; Барбадос; Бермудські Острови; Британські Віргінські Острови; Віргінські Острови (США); Гренада; Кайманові Острови; Монтсеррат; Нідерландські Антильські Острови; Пуерто-Ріко; Сент-Вінсент і Гренадіни; Сент-Кітс і Невіс; Сент-Люсія; Співдружність Домініки; Теркс і Кайкос;
- ❖ **Африка:** Ліберія; Сейшельські Острови; Тихоокеанський регіон; Вануату; Маршалльські Острови; Науру; Ніуе; Острови Кука; Самоа;
- ❖ **Південна Азія:** Мальдівська Республіка.

З переліку офшорних зон виключені Республіка Кіпр та Республіка Панама.

Ухилення від податків і перекладання податків

Подвійне оподаткування – це процес

- одночасного нарахування різних податків на базу оподаткування на різних стадіях її формування, але в межах однієї країни, виду діяльності тощо
- одночасного стягнення аналогічних податків у різних країнах у зв'язку з підпорядкуванням платника податку й об'єкта оподаткування юрисдикціям цих (різних) країн

Види подвійного оподаткування

внутрішнє

подвійне оподаткування в країнах, де той самий податок стягується на рівні різних адміністративно-територіальних одиниць

вертикальне

горизонтальне

зовнішнє

багаторазове оподаткування одного і того ж об'єкта оподаткування або окремого платника податку однотипними (аналогічними) податками в різних країнах

Ухилення від податків і перекладання податків

Підходи до оподаткування доходів міжнародного бізнесу

за статусом платника податку

оподаткуванню підлягають доходи резидентів країни, отримані як в даній країні, так і за її межами

за джерелом походження доходів

оподаткуванню підлягають лише доходи, отримані на території даної країни, незалежно від того, хто їх отримав: резидент чи нерезидент даної країни

Шляхи усунення подвійного оподаткування

односторонньо

змінюючи національне податкове законодавство

**двосторонньо
(багатосторонньо)**

на основі міжнародних угод, шляхом приведення у певну відповідність національне податкове законодавство

Міжнародні податкові угоди – це угоди, які укладаються з метою регулювання питань оподаткування між різними країнами.

Міжнародні угоди про уникнення подвійного оподаткування – це угоди, що укладаються між урядами різних країн щодо оподаткування юридичних і фізичних осіб, які одночасно одержують доходи і мають майно на території цих країн.

Способи усунення подвійного оподаткування в межах договору про уникнення подвійного оподаткування

відрахування

обидві договірні країни обкладають доход податком, але за умови вирівнювання до рівня податку в країні з меншим розміром податку

звільнення

означає право на оподаткування певного виду доходу, що належить одній з договірних сторін

**кредит
(податковий кредит)**

залік сплачених податків за кордоном у рахунок внутрішніх податкових зобов'язань

знижка

розглядають податок, сплачений за кордоном, як витрати, на які зменшується сума доходів, що підлягають оподаткуванню

Для виключення подвійного оподаткування *для резидентів України* застосовується **метод податкового кредиту**: суми податків та зборів, сплачені за межами України, зараховуються під час розрахунку податків та зборів в Україні за правилами, встановленими Податковим кодексом України.

Перекладання податку – це процес такої зміни ціни на товар або послугу, при якому платник податку отримує можливість повністю чи частково перекласти податковий тягар на інших осіб, між якими існують господарські зв'язки та економічні взаємовідносини (покупців чи постачальників).

Переваги перекладання податків

- відбувається дотримання принципу ефективного розподілу податкового тягара між платниками податків
- здійснюється на добровільній основі, без особливих суперечок між платниками податків
- охоплює різні аспекти соціально-економічного життя суспільства, справляє суттєвий вплив на нього і проводиться в прихованій формі, яка особливо не афішується
- рушійною силою є, перш за все, податкова політика держави і бажання платника податків зменшити свій податковий тягар

Види перекладання податків

пряме перекладання від продавця до споживача

вся сума податку сплачується за рахунок споживача шляхом включення його до ціни товару

зворотне перекладання від продавця до постачальника

перекладання податку з покупців на продавців шляхом зниження ціни товару, при цьому продавець бере на себе обов'язок зі сплатити податку

Ситуація, коли платник податку реагує на введення податку зменшенням власного прибутку, має назву *поглинання податку*.

Перекладання податків може бути *повним* або *частковим*, залежно від того, яку мету має платник податку.

Можливості перекладання податків

- при *еластичному попиті* на той чи інший товар, можливості перекладання податків ускладнені, оскільки будь-яке збільшення ціни може мати наслідком значне скорочення споживання того чи іншого товару, в результаті чого, продавець повністю перекладе податок на споживача, але значно втратить обсяги продажу, а отже і загальну суму прибутку
- при *нееластичному попиті* відносно збільшення ціни, обумовлене податком, не має наслідком значного скорочення обсягів споживання, а отже продавець має можливість повністю перенести податковий тягар на покупця
- при *перехресній еластичності попиту* якщо ціни на аналогічні чи подібні товари не змінюються, в той час як ціни даного товару збільшуються, покупець починає споживати товари з більш низькими цінами, а отже перекласти податок майже неможливо
- при *перевищенні попиту над пропозицією*, можливості для перекладання податків є найсприятливішими, якщо ж *пропозиція перевищує попит*, перекласти податки на споживача неможливо, а лише на постачальника
- у випадку *повністю еластичної пропозиції* весь податок сплачуватимуть виробники, тоді як у разі *повністю нееластичної пропозиції* весь податок буде перекладено на споживачів

Технопарк – майновий комплекс, в якому об'єднанні науково-дослідні інститути, об'єкти індустрії, ділові центри, виставкові майданчики, учбові заклади, а також обслуговуючі об'єкти: засоби транспорту, під'їзні шляхи, житлове селище, охорона.

Сенс створення технопарку в тому, щоб сконцентрувати на єдиній території фахівців загального профілю діяльності. В технопарку, учені можуть в проводити наступні дослідження: в НДІ, викладати в учбових закладах і брати участь в процесі впровадження результатів своїх досліджень.

Управління технопарком здійснює зовнішня управляюча компанія

У семи кілометрах до північно-заходу від київської окружної дороги, недалеко від селища Коцюбинское, час від часу чуються постріли. Колись тут знаходився величезний склад боєприпасів. Але вибухають не справжні снаряди: в 1990-ті роки їх звідси вивезли, а військову частину, яка їх охороняла, розформували. Місце уподобали бур'яни і прихильники пейнтболу. Навесні 2013-го бізнесмен Василь Хмельницький почне будувати тут найбільший в країні технопарк. У чому його комерційна вигода - велике питання. Але ніхто не сумнівається, що Хмельницький доведе проект ціною майже в \$1 млрд до кінця.

Масштаб задуму вражає. До 2020 року на території площею 147 га зведуть 900 000 кв. м нерухомості. Місто-сад, з усіх боків оточений лісом, прихистить приблизно 35 000 працівників, 10 000 з яких будуть там жити. У **Bionic Hill** повинні розміститися офіси українських софтверних компаній, центри розробки міжнародних ІТ-гігантів, інженерний внз і все для дозвілля резидентів. "Живи - працюй - вчися - відпочивай" - така концепція лежить в основі Bionic Hill

Сотий номер в списку Партії регіонів, народний депутат Хмельницький дуже швидко знайшов прибічників свого проекту в коридорах влади. У 2011 році столична мерія прийняла стратегію розвитку Києва. Один з її пунктів - створення в межі міста кластера для ІТ-фірм.

У березні 2012-го міська адміністрація підписала з компанією Хмельницького UDP меморандум про наміри, в якому зобов'язалася підвести до Bionic Hill дорогу і комунікації. Ще через півроку сторони уклали контракт.

У вересні набув чинності закон про індустриальні парки. А 31 жовтня уряд затвердив національний проект "Технополіс", частиною якого повинен стати Bionic Hill.

Кабінет Міністрів братиме участь в проекті як інвестор і видавати гарантії по кредитах приватних забудовників. Забудовники і резиденти зможуть уникнути сплати пайової участі в розвитку інфраструктури (економія до 10т кошторису будівництва) і безмитно ввозити устаткування.

Кабмін залишив за собою право надавати і додаткові пільги - залежно від потреб конкретних індустриальних парків. Загалом, проект усе менше нагадує романтичний порив і все більше - вивіреним план обачливого дільця.

Ухилення від податків і перекладання податків

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 31 жовтня 2012 р. № 1014

Київ

Деякі питання підготовки до реалізації національного проекту “Технополіс” - створення інфраструктури інноваційного розвитку та високих технологій” і його складових

Кабінет Міністрів України постановляє:

1. Затвердити подане Державним агентством з інвестицій та управління національними проектами попереднє техніко-економічне обґрунтування національного проекту “Технополіс” - створення інфраструктури інноваційного розвитку та високих технологій” і його складових, що додається до оригіналу, з такими орієнтовними техніко-економічними показниками:

Національний проект “Технополіс”

Пріоритетні галузеві спеціалізації - інформаційні та комунікаційні технології, біотехнології та фармацевтика, енергозбереження та енергоефективність, нанотехнології, аерокосмічна індустрія, мікроелектроніка

Ухилення від податків і перекладання податків

Пріоритетні міста для реалізації складових	-Київ,Харків, Львів, Дніпропетровськ Донецьк
Кількість робочих місць	-70 000-75 000
Загальна площа будівництва	-1600-2000 тис. кв. метрів
Загальний обсяг інвестицій	-10 300 000-12 600 000 тис. гривень
Проект “BIONIC Hill” -складова національного проекту “Технополіс” Пріоритетні галузеві спеціалізації	-інформаційні та комунікаційні технології, фармацевтика та біотехнології, енергозбереження та енергоефективність
Кількість робочих місць	-35000
Загальна площа будівництва	-950 тис.кв.м.
Загальна площа земельної ділянки	-147,1128 гектара
Загальний обсяг інвестицій	-6230000 тис.грн.

2. Взяти до відома, що реалізація національного проекту “Технополіс” - створення інфраструктури інноваційного розвитку та високих технологій” і його складових (далі - національний проект “Технополіс”) здійснюється за рахунок коштів приватних інвесторів та/або державних підприємств, що належать до сфери управління Державного агентства з інвестицій та управління національними проектами.
3. Установити, що державна підтримка для реалізації національного проекту “Технополіс” надається у формі:
  - 1) надання державних гарантій для забезпечення виконання боргових зобов’язань за запозиченнями, залученими для реалізації національного проекту “Технополіс”;
  - 2) компенсації відсотків за кредитами, залученими для реалізації національного проекту “Технополіс”;
  - 3) фінансування реалізації національного проекту “Технополіс” за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів шляхом надання кредитів, позик та інвестицій, а також коштів, отриманих для поповнення статутного капіталу державного підприємства, яке належить до сфери управління Державного агентства з інвестицій та управління національними проектами.
4. Державному агентству з інвестицій та управління національними проектами з метою створення сприятливих економічних умов для реалізації національного проекту “Технополіс”:
розробити та подати у місячний строк Кабінетові Міністрів України проект закону про внесення змін до статті 40 [Закону України “Про регулювання містобудівної діяльності”](#) щодо звільнення замовників від пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту в разі будівництва об’єктів будівництва та інженерно-транспортної інфраструктури в ході реалізації національного проекту “Технополіс”;

Старт будівництва першої черги Bionic Hill був запланований на осінь 2012 року, але робота почнеться не раніше березня 2013-го. Замісник голови Київської міськдержадміністрації Руслан Крамаренко, посилаючись на техніко-економічне обґрунтування проекту, говорить, що будівництво першої черги обійдеться інвесторові в \$120 млн. 70% першої черги складуть офісні будівлі, 15 - житло і ще 15 - супутня інфраструктура. Перша черга має бути здана в 2015 році.

Як мінімум один проект у рамках Bionic Hill вже реалізований. Разом з Києво-Могилянською академією творці парку відкрили Bionic University, який готуватиме кадри для українських софтверних компаній. Міськкадміністрація віддала під цей учбовий заклад будівлю 15-й лікарні на Подолі, а UDP зробила там ремонт. Запуск Bionic University відстав від запланованих термінів всього на місяць.

Усі учасники проекту розуміють, що парк не заповниться сходу R&D-центрами глобальних ІТ-компаній і українськими стартапами. Тому дуже розраховують на найсильніший сегмент українського ринку ІТ - компанії, які розробляють програмне забезпечення під замовлення.

Минулого року виручка українських аутсорсерів склала, за оцінкою асоціації Ukrainian Hi-Tech Initiative, біля \$1,5 млрд, а в п'яти найбільших компаніях цього сектора зайняті 10000 високооплачуваних співробітників.

Ринок росте на **30-40%** кожного року - на стільки ж збільшується і штат компаній. В силу постійного розширення фірми шукають нові можливості для зручного розміщення персоналу

Найуспішніші ІТ – кластери в країнах, що розвиваються

**INTERNATIONAL TECH
PARK BANGALORE,
ІНДІЯ**

Рік заснування: 1998

Площа: 28 га

К-сть комп.резидентів: 145

К-сть робітників: 24000

Сумарна виручка резидентів в 2011 р.: н/д

**DALIAN SOOFTWARE
PARK, КИТАЙ**

Рік заснування: 1998

Площа^ 300 га

К-сть комп.резидентів: 500

К-сть робітників: 60000

Сумарна виручка резидентів в 2011 р.: \$4,4 млрд.

**ПАРК ВИСОКИХ
ТЕХНОЛОГІЙ,
БЕЛОРУСІЯ**

Рік заснування: 2005

Площа: 50 га

К-сть комп.резидентів: 118

К-сть робітників: 13000

Сумарна виручка резидентів в 2011 р.: \$300 млн.